

Kenraaliluutnantti Ermei Kanninen Suojeluskunnat ja lotat olivat ainutlaatuisia organisaatioita

- Sotahistorian komissio teki aloitteen suojeluskuntahistorian tekemiseksi. Puolustusvoimat totesi, ettei heillä ole siihen resursseja, joten hankittiin sekä opetusministeriön että puolustusministeriön tuki. He rahoittivat tämän projektin, joka on kestänyt lähes 10 vuotta.

- Tohtori Kari Selèn kirjoitti yksin ensimmäisen osan Sarkatakkien maa - Suojeluskuntajärjestö ja yhteiskunta 1918-1944, WSOY 2001. Toisen osan, Sarkatakkien armeija kirjoittivat tohtori Selèn ja tohtori Ali Pylkkänen yhdessä

- Pariisin rauhansopimuksen sotilasartikloita kumottaessa ei suojeluskuntia erikseen mainittu. Se oli jo mennyttä aikaa ja pykälä todettiin mitättömäksi, jossa kiellettiin sotilaskoulutuksen antaminen puolustusvoimien ulkopuolella. Se mahdollisti vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen uudelleen aloittamisen.

- Suojeluskuntien kunnia on mielestäni palautettu. Kunnian palautus alkoi siten, että johdollani toimiva kansallinen komitea laittoi pystyyn suojeluskuntapatsaan ja siihen saatiin valtiovalan hyväksyminen. Tasavallan presidentti ei silloin tullut patsaan paljastukseen, mutta myöhemmin suojeluskuntajärjestön perustamisen vuosijuhlaan

"Suojeluskuntien kunnia on mielestäni palautettu"

Jyväskylässä presidentti ja rouva Koivisto osallistuivat. Rouva Koivisto osallistui myös lottien muistojuhlaan Finlandia-talolla.

- Patsaanpaljastuksessa pidettiin viralliset juhlat, johon puolustusministeri ja puolustusvoimien komentaja osallistuivat ja he laskivat seppelleen valtiovalan puolesta. Ja kun presidentti osallistui juhliin, katsottiin suojeluskuntien saaneen virallisen tunnustuksen.

- Suojeluskunnat olivat puolustusvoimien yksi osa, joka lakkautettiin, koska venäläiset pelkäsivät sitä organisaatiota ja väit-

tivät fasistiseksi. Eihän sillä mitään fasismin kanssa ollut tekemistä, suojeluskunnat oli perustettu ennen fasismin alkua. Puolustusvoimien vahvuus olisi myös ylittynyt, jos suojeluskunnilla olisivat olleet aseet kotona.

- Suojeluskunnilla ja lotilla on yhteinen perinneliitto, jonka ystävänä Erkki Palolampi perusti Maanpuolustushistoriallisena seurana. Sen nimi muutettiin myöhemmin Suojeluskuntien ja lottien perinneliitoksi.

- Sotilaat ei millään erityisellä tavalla muistele suojeluskuntien toimintaa. Minä pidin juhlapuheen niiden lakkauttamisen muistotilaisuudessa Vanhassa kirkossa. Paikalla olivat puolustusvoimien edustajat. Lotilla oli vastaava lottajumalanpalvelus Tuomiokirkossa. Sielläkin puolustusvoimien edustus oli paikalla.

- Suojeluskunnissa ei sotilaitten ja niiden piirissä, jotka tuntevat tätä toimintaa, ole koskaan ollut mitään hämäräperäistä. Kyse oli lakisäätisestä puolustusvoimien osasta, joka lakkautettiin.

- Kun tämä patsashanke pantiin alkuun, Moskova lähetti kolme sotahistorioitsijaa väittämään, että minä toimin rauhansopimuksen vastaisesti, mutta sehän kumottiin välittömästi. Seinäjoen kunnassa jonkin verran pelästyivät, mutta sain heidät uskomaan, ettei siihen ollut mitään syytä. Infor-

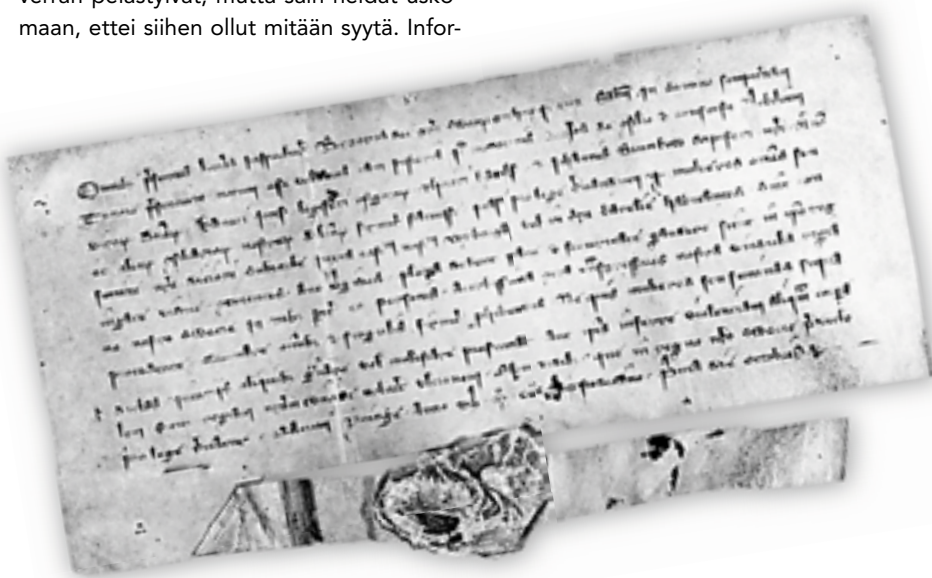
moin myös Venäjän suurlähettilästä, eikä asiasta myöhemmin kuultu mitään.

Pitäisikö suojeluskunnista puhua ja tuoda esille sen merkitystä?

- Totta kai, suojeluskunnathan olivat yksi edellytys sille, että pärjättiin sodissa. Maanpuolustushenki säilyi meillä koko sotien ajan. Vapaaehtoisessa maanpuolustusorganisaatioissa mukana olleilla ihmisillä oli siinä iso merkitys. Se oli ainutlaatuinen organisaatio. Pidän aiheesta Istanbulissa kerran esitelmän. Kaikki totesivat, ettei missään ole ollut näin mahtavaa organisaatiota.

- Kieltämättä informaatio on mennyt heikosti perille. Helsingin Sanomat kirjoitti vähän lakkauttamisen vuosipäivästä, mutta maakuntalehdissä on ollut erittäin paljon kirjoituksia.

- Myös lottien osuutta pitää aivan erityisesti painottaa. Sehän oli aivan hämmästyttävää, ainutlaatuista, että 200 000 naista muodosti tällaisen organisaation. Sen tehtävän oli alun perin suojeluskuntien tukeminen, mutta sitten se alkoi tukea koko yhteiskuntaa. ■

Suojeluskunnat varmistivat Suomen itsenäisyyden

Turun yliopiston poliittisen historian dosentti, valt. tohtori Mikko Uola, onko mitään erityistä asiaa, jota yleensä ei kerrota, kun puhutaan suojeluskuntien toiminnasta?

- Se mikä on usein unohdettu on, että kun 25.01.18 senaatti julisti suojeluskunnan joukoikseen, sillä päätöksellä syntyi Suomen armeija. Armeija ei ole koskaan uskaltanut juhlaa tuota päivää. Ei ole mitään muuta armeijan perustamispäivää.

- Kun keisari syrjäytettiin 1917, poliisi pantiin viralta vanhan vallan edustajana ja korvattiin työväenluokan edustajalla. Se oli vallankumouksellinen toimenpide. Poliisi ei ottanut vastaan käskyjä hallitukselta, joten sillä ei ollut ketään käskettävänä. Suuruutiinaan armeija oli lakkautettu, kutsuntalakko oli jo 1903-04, oli vain Venäjän miehitysarmeija, ei mitään kotimaisista ennen kuin vuonna 1918.

- Armeijan suhde suojeluskuntaan on mielestäni palautunut 90-luvun aikana ongelmattomaksi. Mutta ei ehkä vielä kansan keskuudessa. Ongelmana on se, että suojeluskuntalaiset olivat sodan aikana rintamalla, eikä niiden todellista roolia muisteta. Suojeluskunta hoiti hyvin vastuunalaisia viranomaistehtäviä.

- Poliittinen taso on ollut täysin allerginen suojeluskunta-nimityksellekin kaiken aikaa. Ei se ole mihinkään muuttunut. Se on varsinkin poliittiselle vasemmistolle arka paikka. Trauma tulee kait vuodelta 1918.

"Senaatti julisti suojeluskunnat joukoikseen, syntyi Suomen armeija!"

Sitten suojeluskunnat lakkautettiin ja leimattiin fasistiseksi välirauhan aikana. Eihän siitä voinut puhua.

- Olen mukana Vapaussodan perinneliitossa. Olemme saaneet sinne ministeritason juhlapuhujia, jotka juhlapuheen tasolla uskaltavat antaa tunnustusta.

- Suurin syy mielestäni hiertämiseen on se, että viimeisen 10 vuoden aikana vuotta 1918 on pöyhitty uudelleen auki siten, että on ryhdytty laskemaan vain ruumiita. Ihan oikein, historiallinen tieto pitää olla. Mutta kun ruumiit nostetaan päällimmäisiksi ja unohdetaan kokonaan, mistä oli kysymys ja mikä oli lopputulos, silloin mennään metsään.

- Sille ei anneta mitään arvoa, että syntyi vapaa, itsenäinen Suomi. Saatiin miehittäjä pois ja meille toinen yhteiskuntajärjestys kuin itärajan takana on. Idän manipulaatio on ollut taitavaa.

- On kiistan asia, että suojeluskunta- ja lottajärjestöt pitivät toden teolla yllä maanpuolustustahtoa. Suojeluskunta- ja lottajärjestöt eivät olleet pelkästään militaareja yhdistyksiä. Niillä oli 1920- ja 30-luvun Suomessa esim. kulttuurissa ja urheilussa vallon huikea merkitys. Eivät suojeluskuntalaiset vain kulkeneet metsissä vintofka kourassa,

se oli olleellista, mutta ei läheskään kaikki.

Ilman suojeluskuntia itsenäisyys olisi jäänyt saavuttamatta, emmekä olisi olleet talvi- ja jatkosotaan juuri lainkaan varustautuneita.

Internetistä löytyy monesta asiasta paljon tietoa, mutta tietoa suojeluskuntien perinnettä vaalivasta organisaatiosta ei löydy lainkaan. ■

Alla kuvassa : Historian dosentti, valt. tohtori Mikko Uola

ProKarelia tarjoaa yhteistyötä tiedottamisessa

ProKarelian toinen puhemies ja Karelia Klubin puheenjohtaja Antero Siljola tarjoaa yhteistyötä. - Annamme suojeluskuntien perinnettä vaaliville organisaatioille mielellämme käyttöön oman suojeluskunta-domainin ja hostaamme sen veloituksetta. Olemme myös valmiit hoitamaan Internet-sivujen rakentamisen ja päivityksen. On tärkeää, että aikalaisemme ja tulevat sukupolvet voivat monipuolisesti tutustua yhteen ratkaisevan tärkeään historiamme organisaatioon, suojeluskuntajärjestöön ja sen kunniakkaiseen taipaleeseen.

